

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 37.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
11. SEPTIEMBRE (Setiembre) 1958

Ob zgodovinski stoletnici

Letnice 1957, 1958 in 1959 so stoletnice zgodovinskih datumov, ki so vezani na prenos sedeža lavantinske škofije iz št. Andraža v Maribor. Pomen in važnost tega Slomškega dejanja je tako velik za narodno ohranitev slovenskega rodu na Spodnje Štajerskem, da je prav, da se ga svobodni Slovenci v izseljenstvu prav ob Slomškovem dnevu in ob proslavah 40 letnice osvoboditve slovenskega naroda izpod Avstro-Ogrske monarhije, še posebej spominjamo.

Pok. prelat dr. Franc Kovačič, najboljši poznavalec Slomškovega cerkvenega in narodnega delovanja, v svoji knjigi Anton Martin Slomšek, služabnik božji, pravi, da so od leta 1843 do 1846 v upravi lavantinske škofije nastopale važne spremembe, ki so globoko posegale tudi v Slomškovo življenje. Dne 23.IV. 1843 je takratni kanonik v št. Andražu Sigismund Juvančič postal nadžupnik v Laškem. Septembra istega leta je umrl lavantinski škof Ignac Franc Zimmermann. Za njegovega naslednika je bil že 23. nov. 1843 imenovan Dolenjec iz št. Vida pri Stični Franc Ksaver Kutnar, dotodanji kanonik v solnograški nadškofiji. Slomška, nadžupnika in dekana v Vuzečici, je imenoval najprej za šolskega nadzornika, avgusta meseca 1844 je pa bil imenovan za kanonika v št. Andražu. Že tedaj je bil Slomšek pri ljudstvu zelo priljubljen ter so ljudje radi prebirali njegove šolske in poučne ter nabožne knjige. Že v tistih letih je pa imel tudi v načrtu ustanovitev družbe za izdajanje dobrih knjig. Vlada mu je pa prošnjo 15.IV.1845 zavrnila. Slomšek se je odločil, da bo kljub temu vsako leto izdal kako dobro knjigo. Napisal je je sam ter so že ob novem letu 1846 izšle njegove Drobntince.

Škof Kutnar razmer v lavantinski škofiji ni poznal. Slomšek mu je bil zaradi tega desna roka. Škof je pa bil tudi stalno bolan. V času njegove bolezni ga je obiskal solnograški nadškof kardinal Friderik Schwarzenberg. Slomška je slišal pridigati v stolnici ter je postal nanj zelo pozoren. V razgovoru mu je pa solnograški nadškof omenil, da mu vladni krogi zamerijo njegovo slovensko narodno zavednost. To je Slomšek sporočil svojemu prijatelju Poklukarju v pismu z besedami: "Ravno te dni so mi višji škof in kardinal Schwarzenberg pomenili, da se mi slovenstvo očita. Pa mene to očitjanje kar ne moti; mislim, da vsak naj dela po svojih okoliščinah, ali že svetu ugaja ali ne. Tisti pa, ki me sodi, je Gospod. Slovenka me je rodila, Slovenka me je dojila; naj me slovenščina tudi hvaležnega sina ima. Zemljo materno obdelovati želim, dckler nekdanj v materni zemlji počivam, ako bo volja božja tako".

Med tem je v Celju leta 1845 umrl o. pat. Franc Ks. Schneider. Škof Kutnar je za to mesto predložil cesarju kanonika Slomška, ker je hotel imeti tam zanesljivega moža. Tako je bil Slomšek dne 3. III. 1846 imenovan za celškega opata. Še predno je pa to službo nastopil je 8.III. istega leta umrl škof Kutnar. Pri pogrebu mu je govoril v slovo Slomšek. Njegov govor je bil tako lep, da so vsi ljudje jokali.

V Celje je prišel Slomšek 25.IV.1846. Že 4. maja istega leta je pa dobil pismo solnograškega nadškofa, v katerem ga prosijo naj sprejme škofovsko mesto v št. Andražu. Po Slomškovem pristanku je bil imenovan za lavantinskega škofa 30. maja 1846. Sedež lavantinskih škofov je zasedel za Kutnarjem kot drugi Slovenec. Lavantinsko škofijo je nato vodil polnih 16 let vse do svoje smrti 24. septembra 1862.

Pred Slomškom in v njegovem času so bili Slovenci razdeljeni na več škofij. Po razdelitvi pod cesarjem Jožefom II. iz leta 1786 je solnograški nadškof moral na Koroškem in štajerskem odstopiti svoje škofovske pravice krškemu, lavantinskemu, in sekovskemu škofu, pridržal si je samo nadškofijsko oblast. Lavantinska škofija je na Koroškem tedaj dobila že skoro popolnoma slovensko veljkovsko krožje, na štajerskem pa celjsko okrožje. Goriško nadškofijo so leta 1788 ukinili, namesto nje pa ustanovili nadškofijo v Ljubljani. Sekovska škofija s sedežem v Gradcu je dobila graško in mariborsko okrožje.

Kriza okoli Formoze pred razpletom

Živčna vojna okoli Formoze, ki jo rdeči Kitajci s topovskim obstreljevanjem otočja Quemoy in Matsu spreminjajo v dejansko vojno, se vedno bolj zapleta ter grozi spremeni to področje v divjo vojno viro, v katero se morejo spustiti ZSSR in rdeča Kitajska na eni ter USA in Čangkajškova Formoza na drugi strani. Zaradi Formoze, ki si jo lasti rdeča Kitajska in ki je zaščiten z ameriškimi bojnimi silami s tizadevnimi pogodbami, se je ves Daljni Vzhod spremenil v sod eksploziva, ki se more vsak trenutek razleteti. Zaradi obojestranskih grozljivih izjav je kazno, da se kriza, ki so jo sprožili rdeči Kitajci, ne bo mogla omejiti le na Formozo in istoimensko otočje, pač pa se more razširiti po Pacifiku, ki ga USA smatra vsega za svojo neposredno obrambno linijo. V tem slučaju pa smo že v svetovnem vojnem konfliktu, ki se ga danes bojijo in v Washingtonu in v Moskvi.

USA bo branila Čangkajška

Eisenhower je objavil, da bodo ameriške vojne sile prisločile na pomoč Čangkajški za obrambo otočja Quemoy in Matsu ter drugih otočkov v formoški ožini, če bo ameriško vrhovno poveljstvo ugotovilo, da je obramba teh otokov potrebna za varnost Formoze same. S to izjavo je USA prvič jasno povedala, da vključuje tudi omenjene otoke v svoje obrambno področje, ki je bilo določeno s pogodbo med Washingtonom in Taipeihom o zaščiti nacionalistične Kitajske. Dulles je sicer omilil Eisenhowerjevo izjavo s predlogom rdeči Kitajski, naj se sporazumno z USA odpove uporabi sile v vrašanju Formoze, česar Peking doslej ni hotel storiti; poudaril pa je, da Eisenhowerjeva izjava ostaja nespremenljiva za bodočnost.

Teritorialna meja na 12 milj

Rdeča Kitajska je še bolj zapletla krizo okoli Formoze, ko je Peking objavil, da odslej naprej smatra 12 milj morja vzdolž vse kitajske obale za kitajsko teritorialno področje. Istočasno je Peking opozoril tuje ladje, da brez posebnega dovoljenja rdečih kitajskih oblasti ne sme pluti po tem morju. S to novo "razmejčitvijo" spada otočje Quemoy in Matsu v kitajske teritorialne vode. USA in Anglija sta takoj objavili, da ne priznata razširitve teritorialnega vodovja na 12 milj in da bodo njune ladje še naprej plule po tem morju. Mednarodno priznana teritorialna meja se ob obalah kontinentov raztezajo do daljave 3 milj. Anglija je tudi protestirala proti novemu kitajskemu ukrepu zato, ker bi ji bil s tem otežkočen dohod do Hongkonga.

Ta razmejitvev je bila za Slovence krivična, pa tudi nenaravna, ker je blizu četrt milijona Slovencev prišlo pod čisto nemško škofijo. Že omenjeni prelat dr. Kovačič ugotavlja, "da pri tej verski razdelitvi niso odločevali ne verski, ne narodni in ne prosvetni oziri; glavna stvar je bilo pomenevanje Slovencev. V sekovski škofiji so bili Slovenci vedno škofljani druge vrste. Pošiljali so jim duhovnike, ki niti očenaša niso znali slovensko moliti. Škofje so bili zaporedoma trdi Nemci in slovensko ljudstvo ni nikdar slišalo božje besede iz ust svojega nadpastirja. Tudi so dobivali višje in boljše službe v škofiji le nemški duhovniki".

Zato so bili že pred Slomškom poskušani in razgovori za novo razmejitvev med škofijami. Škof Slomšek je to vprašanje znova načel in ga ni izpustil več iz rok, dokler končno ni uspel, da je sedež lavantinske škofije premestil bolj v osrčje slovenskega ozemlja. V poštev za novi sedež lavantinske škofije so prihajala mesta Celje, Slovenska Bistrica, Maribor in Ptuj. Končno je obveljal Maribor, in to potem, ko je bilo treba premagati neverjetno veliko težav in ovir. Težko je bilo namreč dobiti soglasen pristanek za premestitev škofijskega sedeža od solnograškega nadškofa, cesarja in njegove vlade na Dunaju ter od Rima. Rim je potrdil premestitev škofijskega sedeža lavanske škofije iz št. Andraža v Maribor dne 16. in 20. maja 1857, dne 22. oktobra 1858 so se pa sestali škofje krški, lavantinski in sekovski pri nadškofu v Solnogradu ter so v posebnem "solnograškem dogovoru" določili čas in način izvršitve papeških odlokov. Že istega meseca se je

Medtem je sovjetsko časopisje začelo divjo gonjo proti USA. Pravda, Izvestija, Rdeča zvezda, Sovjetska Rusija in drugi dnevniki ter tedniki so z velikimi naslovi objavili, da bo ZSSR branila rdečo Kitajsko pred "ameriškim imperializmom" in ožigosali Čangkajška za izdajalca, Amerikance pa za gangsterje, zločince itd.

Skupna strategija na Formozi

Ameriške in Čangkajškove bojne sile so pripravile skupno strategijo za obrambo Formoze in pripadajočega otočja. V Washingtonu in Taipeihu so istočasno objavili, da bodo z letali takoj bombardirali rdečo kitajsko oporišča na celini, če bodo komunisti poskušali izvesti invazijo na Quemoy in Matsu. Niso pa objavili, katera letala bodo bombardirala kitajsko oporišča, ali ameriška ali Čangkajškova. Rdeči Kitajci so ob obali nasproti Formozi zgradili pet velikih pomorskih oporišč za napad čez formoško ožino.

Ameriške bojne ladje sedme flote, ki kontrolirajo formoško ožino, so kljub kitajski razširitvi teritorialnega morja na 12 milj, spremile Čangkajškov ladijski konvoj z vojnimi materialom na otok Quemoy. Komunistične topovske baterije niso izstrelile nobene granate proti konvoju. Na jugu Formoze so ameriški in Čangkajškovi oddelki izvedli skupne izkrcavalne akcije, ki so jih označili z "Land Ho". Vsa ameriška sedma flota je opremljena z atomskim orožjem vseh vrst. Prav tako je ameriška SAC z vso naglico opremlila svoja oporišča na Daljnem Vzhodu z atomskimi bombami in proglasila pripravno stanje, kakor je svoječasno storila na Bližnjem Vzhodu ob libanonski krizi.

Mobilizacija in varšavska konferenca

Peking je nato objavil, da je oklical splošno mobilizacijo 600 milijonov Kitajcev, da "osvobodijo Formozo izpod ameriške kupacije". Istočasno z mobilizacijskim ukrepom je Peking pozval USA, naj se odzove njegovemu predlogu za nadaljevanje veleposlaniške konference o vrašanju ameriških pripornikov na Kitajskem in problemu Formoze, ki so jo Kitajci prekinili lansko leto decembra. V Washingtonu so predlog sprejeli z odobravanjem, s pripombo, da je ameriški veleposlanik v Varšavi že pred enim mesecem predlagal Pekingu ponovno otvoritev te konference, pa je predlog ostal v Pekingu brez odgovora. Zato sedanja pekinški poziv Washington smatra kot sprejem ameriškega predloga. Nova konferenca naj bi bila v Varšavi med veleposlaniki obeh držav. Prejšnja kon-

ferenca se je začela leta 1955 in se je vlekla do decembra leta 1957. Kakor prej tako sedaj v Washingtonu malo upajo, da bi prišli z rdečimi Kitajci do sporazuma, ker USA namerava ostati pri svojih zahtevah glede osvoboditve ameriških pripornikov in glede Formoze.

Napad Hruščeva

Uradno se je ZSSR prvič vmešala v formoško krizo v nedeljo, ko je Hruščev poslal osebno pismo Eisenhowerju, v katerem grozi, da bo ZSSR takoj stopila v vojno na strani rdeče Kitajske proti USA, če bodo ameriške vojne sile intervenirale v obrambi Formoze. V pismu tudi napada ameriške vojne premike po svetu na področja kriz, ki jih ustvarjajo komunisti. Washington je neuradno odgovoril Hruščevu, da krize okoli Formoze nista povzročila ne Čangkajšek, ne USA, pač pa rdeča Kitajska, ki je brez povoda začela obstreljevati Quemoy in Matsu. Washington zato meče vse krivdo za bodoči nevarni razvoj na Daljnem vzhodu na rdečo Kitajsko.

Po dveh dnevih premirja so rdeči Kitajci znova začeli obstreljevati Quemoy. Na ta otok so izstrelili v nekaj urah nad 53.000 granat. Istočasno so se komunistični lovci Mig spustili v borbo s Čangkajškovimi lovci, ki so spremljali ladijske konvoje na Quemoy. Poročajo, da so doslej Čangkajškova letala utrpela manj izgub kakor komunistična.

Odvisnost ZSSR in USA od Kitajske

Kriza na Daljnem vzhodu je posledica ene izmed tolikih napak Zapada, ki jih je storil med in po drugi svetovni vojni. Vzhodni in zahodni blok si danes stojita po vsem svetu nasproti v vojni pripravljenosti, nobeden od njiju pa vojne sprožit ni noče. Tako je sedaj prišlo do čudnega položaja, ko ZSSR z grozilnimi izjavami hoče USA odvrniti od spopada, na drugi strani pa USA s podobnimi izjavami hoče rdečo Kitajsko odvrniti od pustolovščine. USA je iz Washingtona in ZSSR iz Moskve objavila, da se bosta borila za nekaj, kar zadeva njun prestiž, ne pa naravnost njuno varnost. Toda tako USA kakor ZSSR se bojita spopada.

Že ob priliki libanonske krize je Hruščev izjavil Nasserju, da čuti, da se ZSSR nahaja pred dogodki, ki bodo resno vplivali na nadaljni razvoj države, zlasti zaradi izkrcanja ameriških oddelkov v Libanonu. Z ozirom na razvoj na Daljnem vzhodu, v katerega so Amerikanci s prav tako odločnostjo posegli, kakor pred nedavnim v Libanonu, se Hruščev ne more prav nič drugače počutiti, zlasti še, ker se vrašanje miru ali vojne prav za prav nahaja v rokah Maočetunga in ne Hruščeva. Ker pa je ZSSR danes prepričana, da se bo USA borila za Formozo — dokaz za ameriško borbenost je Kremelj dobil v Libanonu — bo verjetno Hruščev storil vse,

ALESSANDRI, PREDSEDNIK ČILA

Na splošnih volitvah v Čilu je zmagal liberalni kandidat Dr. Jorge Alessandri, za katerega je glasovalo 386.192 volilcev. Drugo mesto je dobil Salvador Allende, predstavnik socialistov in komunistov, tretje mesto pa je zavzela krščansko demokratska stranka s svojim kandidatom Eduardo Freiem, ki je dobil 254.323 glasov. Sledijo radikali z Luisom Bossayem (189.182 glasov), neodvisni z Antoniom Zamoranom (41.224 glasov), medtem ko je bilo praznih glasovnic odanih 4.556, 1510 pa je bilo razveljavljenih.

Alessandri je predstavnik čilskih desničarskih elementov, ki so se tako povzpeli na predsedstvo zopet prvič po 20 letih. Značilno za volitve je, da je Čile kljub težkim gospodarskim razmeram odklonil levičarske stranke, ki so dobile skupaj 354.300 glasov. Poraz komunistov je očividni, medtem ko se je dobro plasirala krščansko-demokratska stranka.

Alessandri izhaja iz čilske družine, ki je že dala državi enega predsednika, in sicer očeta sedanjega predsednika, dr. Arturja Alessandrija. Alessandri je prvenstveno trgovec ter izgleda, da so Čilenci glasovali zanj, da bi uredil slabe finančne razmere dežele, ki se nahaja v hudi inflaciji. Tuji politični in gospodarski krogi so zadovoljni z izidom volitev.

Novega čilskega predsednika, čeprav je priznan gospodarski strokovnjak, ne čakajo rožnati dnevi. Gospodarski položaj v Čilu je namreč zelo težak. Je pravzaprav posledica preveč enostranske gospodarske usmerjenosti. Pred prvo svetovno vojno se je Čile kopal v blagostanju, ker je bil na svetu glavni proizvajalec solitra, ko so ga pa začeli izdelovati Nemci na umeten način, je ta nemški izum pomenil smrtni udarec za čilsko solitrsko industrijo. Čilenci so se nato vrgli na kopanje bakrene rude. To je bil glavni čilski izvozni produkt. Ko se čene bakru na svetovnem tegu padle, je Čile znova zašel v težave. Pojavila se je inflacija, ki se najbolje odraža v razmerju čilskega pesosa do dolarja. Pred 6 leti je en dolar veljal 100 čilenskih pesov, danes dobiš za en dolar 1200 čilenskih pesov. Zunanji dolg znaša 700 milijonov dolarjev, notranji pa več milijard pesov. Industrija dela samo s polovičnim obratom, brezposelno delavstvo odhaja na delo v druge države. Sodijo, da je samo v Argentini zaposlenih 300.000 Čilencev.

da rdeče Kitajce odvrne od pustolovščine. Poziv na varšavsko konferenco je verjetno Peking storil pod pritiskom iz Moskve.

IZ TEDNA V TEDEN

V Angliji se je sprožil val preganjanja črncev, podobno, kakor se dogaja v USA, zlasti v Little Rock. Angleži so postali nezadovoljni s tolikim številom barvastih ras, ki so se po drugi svetovni vojni zaradi ugodnega imigracijskega zakona za prebivalstvo Commonwealtha, naselile v Angliji. Vlada namerava zakon spremeniti.

Italijanski predsednik Gronchi je obiskal Brazil za deset dni. Kubiteček je obiskal Italijo leta 1956.

Hamarskjöld, glavni tajnik ZN, še vedno potuje po Bližnjem vzhodu in skuša urediti probleme tega področja z razgovori s posameznimi vladami. Poleg drugih je obiskal tudi Nasserja, glavnega krivca za nedavne prekucije na Bližnjem Vzhodu, čeprav tudi Izrael kot umetno vrinjena država v arabski svet ne igra nič manjše vloge v tem delu sveta. Ameriško obrambno ministerstvo, je objavilo, da ni verjetno, da bi USA ta mesec, kakor je bilo prvotno napovedano, izvedla nov poskus izstrelitve rakete na Luno.

Moskovska radijska postaja je objavila, da je bil Bulganin odstavljen s polo-

ža, ki ga je zavzemal v prezidiju sovjetske KP. Istočasno je bilo objavljeno, da se bo 21. partijski kongres začel že 27. januarja 1959. Do teh sklepov so prišli na zasedanju Centralnega odbora sovjetske KP pretekli petek. Bulganin je bil odstavljen kot predsednik v marcu letos. Star je 63 let. Imenovan je bil nato za predsednika Državne banke, nato odstavljen kot tak v avgustu in postavljen za vodjo krajevnega gospodarskega sveta v Stavropolu, nekako 1000 km južno od Moskve.

V USA so dokončno in uspešno preiskusili prvi letalski atomski motor. Izdelala ga je General Electric Co.

V Venezueli je skupina vojaških častnikov poskušala strmoglaviti sedanjo vlado Larrazahala, pa ji je poskus propadel. Civilno prebivalstvo je oklicalo pod vplivom raznih levičarskih in drugih organizacij splošno stavko v protest proti poskusu državnega udara. Zlasti levičarji zahtevajo kaznovanje krivcev ki so jih vse polovili. Zaradi stavke je ustavljen obrat tudi na petrolejskem področju.

Proslava štiridesetletnice osvoboditve slovenskega naroda je največji slovenski narodni praznik. Proslavimo ga v edinosti in slogi na svečani akademiji, ki bo dne 19. oktobra 1958 v dvorani Colegio Sagrado Corazón de Jesús, ulica Hipólito Irigoyen 4350, Buenos Aires.

SKODLJIVCI SLOVENSKEGA NARODA

V sedanji Jugoslaviji je odprava človeškega plodu iz "socialnih razlogov" zakonito dovoljena. Že dalj časa so pa bile na pobudo komunistov po vsej državi tudi konference ter razprave o potrebi ustanavljanja posebnih zdravstvenih ustanov, v katerih bi dekleta in žene dobivale vsa potrebna navodila in tudi sredstva za preprečitev nosečnosti.

O teh najnovjših komunističnih ukrepih, ki bodo povzročili silno škodo slovenskemu narodu ter ga lahko začno resno ogrožati v njegovi bitnosti, je goriški "Katoliški glas" nedavno prinesel naslednji uvodnik:

"Znano je, da Karl Marks ni priznaval naravnega izvora družine in da zato tudi ni priznaval družini nobenih naravnih pravic, temveč da jih ima le toliko in le one, katere ji podeli država. To naziranje o družini je postalo podlaga vsemu državnemu pravu o družini in o družinskih razmerjih v vseh državah s komunističnim režimom. To velja tudi za Jugoslavijo, kjer hočejo biti prav tako marksisti kot so v Moskvi. Zato je tudi jugoslovanska družinska zakonodaja vsa naslonjena na Marksove zmotne nauke o izvoru družine. Eno prvih posledic tega materialističnega naziranja o družini je načelo o umetnem omejevanju števila otrok. Komunisti, ki so vzeli ljudem toliko osnovnih osebnih svobod, so hoteli ljudi potolažiti za njih izgubo s tem, da so zrahljali številne vezi, ki jih je v družini postavila narava, to je Bog. Tako so zrahljali pokorščino otrok do staršev, ko so postavili državo in partijo nad družino ter učijo otroke ovajati lastne starše, če so protirevolucionarji. Zrahljali so tudi vezi staršev posebno pri vzgoji otrok. V ljudskih demokratičnih starših praktično nič ne odločajo o vzgoji svojih otrok, temveč vso vzgojo določa le država preko šol in vzgojnih zavodov.

Toda še bolj so podminirali družino z uvedbo zakonske ločitve ali razporeke ter nove poroke. Pri mnogih narodih, n. pr. pri slovenskem in poljskem narodu, ki so bili tradicionalno katoliški in ki razporeke sploh niso poznali, so kar čez noč vpeljali razporeko in ponovno poroko. V kakšno škodo družin in posebno otrok, smo v našem listu že opozarjali. Danes bi hoteli pokazati na novo še hujšo nevarnost, to je na umetno omejevanje števila otrok in s tem v zvezi na umore še nerojenih otrok.

Rekli smo, da so komunisti hoteli neko odškodovati ljudi za ukradeni svobodo z zrahljanjem nekaterih vezi v družini. Najhujša med temi je onanizem in umor še nerojenih otrok. Ta dva greha, ki ju Cerkev smatra po samem naravnem zakonu za izredno huda, posebno umor otrok, so ljudske demokracije začele širiti na vso moč in ju z zakonom zaščitile. Zopet nam je najbližji zgled Jugoslavija.

Agencija Italija je prinesla naslednjo vest:

Po vsej Jugoslaviji, zlasti pa v Sloveniji, so oblasti in razne organizacije začele z veliko propagando za omejevanje rojstev. Takoj po vojni so starše vzpodbujali, naj imajo dosti otrok, zdaj pa je sprememba stališča očitno narekoval strah pred nezaposlenostjo. V zvezi s tem so začeli odpirati posebne ambulante za preprečevanje rojstev. Pred nekaj dnevi so tako ustanovo odprli tudi na otroški kliniki v Pulju. Ta dogodek prikazuje kot veliko socialno in znanstveno pridobitev, češ da je zdaj omejevanje rojstev dostopno vsem državljanom, v veliki meri tudi zaradi skromnih pristojbin, ki jih za te stvari zahtevajo zdravniki. Ambulanta v Pulju je namenjena vsej Istri in je za zdaj odprta enkrat na teden. Listi pravijo, da je vzbudila veliko zanimanje in da bo zaradi tega morala poslovati tudi druge dni.

Podobna poročila prinašajo jugoslovanski listi tudi iz drugih krajev Slovenije. Tako je pred nedavnim pisal Slov. poročevalec, da so tako ambulanto odprli v tekstilni tovarni v Kranju, kjer je namreč posebnost veliko žensk. Na ta način, pravi časopis, imajo ženske najboljšo priliko, da brez izgube časa lahko poskrbe za svoje zdravje in tudi za vse ostalo. V takih ambulantah namreč namenoma uče žene in dekleta o raznih načinih kontracepcije, jim dajejo indikacije za splav in podobno. Zato so z zakonom zaščitili splav, kadar ga zdravnik svetuje. Kako se ravnajo zdravniki v takih primerih, je pa znano. Res je, da so se zdravniki v Sloveniji izrekli zoper splave brez zdravniškega nasveta, kot so predlagali njih beograjski kolegi, vendar niso tega storili iz kakih moralnih razlogov, temveč

predvsem iz praktičnih, čes da so splavi vedno nevarni za zdravje matere in pa da bi začele primanjkovati postelje v bolnicah in zdravniško osebje, če bi dovolili splav brez vsake omejitve.

Taka je torej uradna morala ljudskih demokracij glede družinskega življenja. Hočejo biti nadvse moderni in pustiti najširšo svobodo zakoncem prav tam, kjer je Stvarnik ni dal. Saj vemo, kaj uči Cerkev. Po nauku Cerkve je vsak nameren in hoten umor tudi otroka, ki ni še rojen, greh zoper peto božjo zapoved, ki pravi: Ne ubijaj! Noben zdravniški nasvet ne more odvzeti greha! Glede raznih dejanj, ki jih tam uradno dovoljujejo in celo svetujejo, pa uči Cerkev, da je vsaka zloraba zakonskih pravic huda kršitev božje in naravne postave.

Tako ravnanje z družino in njenimi vrednotami, zlasti z življenjem nerojenih otrok, je največja nesreča ne samo za krivce, nego tudi za narode, kjer se taki zločini delajo in celo dovoljujejo. To je narodom gotova pot v narodno smrt, posebno, če so to majhni narodi, kot je slovenski."

BRALI SMO...

PREMISLEKA VREDNO

Švicarski časopis "La Liberté" je objavil izjavo komunistov, v kateri isti primerja fanatičnost komunistov z mladenostjo in nepripravljenostjo za žrtve pri katoličanih. V njej pravi naslednje:

"Evangelij je za obnovo človeške družbe neprimerno močnejše oročje kot naša marksistična načela. A vendar bomo končno zmagali mi komunisti. Res nas je le peščica, vas kristjanov je na milijone. Če pomislite na zgodbo Gedeona in njegovih 300 privržencev, boste razumeli, da imam prav. Mi komunisti ne ostanemo pri praznih besedah. Smo realisti. In če se trdno odločimo doseči cilj, znamo izbrati tudi primerna sredstva, ki k cilju vodijo. Kot plačilo za delo preje-

mamo le toliko, kolikor je najnujnejše potrebno za življenje. Vse žrtvujemo za širjenje svojih idej. Prav tako žrtvujemo tudi svoj prosti čas in celo del svojih počitnic. Vi kristjani pa za širjenje svojih idej nočete žrtvovati niti svojega časa niti denarja. Kako pa naj kdo verjame v vzvišenost evangelija, če ga pa vi ne živite, ga ne širite in niste pripravljeni za to žrtvovati čas in denar. Verjemite mi, mi komunisti bomo zmagali, kajti mi smo prepričani o svojem komunističnem poslanstvu. In pripravljamo smo, žrtvovati vse, žrtvovati celo življenje, da slavi zmagoslavje socialna pravica. Vas kristjane pa je strah, da bi si umazali prste."

Goriška in Primorska

Za četrto obletnico smrti Ivana Trinka ugotavljajo Slovenci pod Italijo, da ta največji sin Beneške Slovenije še sedaj nima dostojnega nagrobnega spomenika. Na trčmuskem pokopališču na Trinkovem grobu ni ne kamna ne napisane, ampak le skromen lesen križec in grm zelenja. Kdor ni dobro poučen, sploh ne more najti groba. Pred časom je bilo slišati nekaj o nabiralni akciji za postavitev primerne nagrobne pokojnemu voditelju Beneških Slovencev. Vsaj za peto obletnico naj se rojaki zganajo in izkažejo pokojniku dolžno spoštovanje in zahvalo.

Vsi slovenski listi, razen res titovskega, odločno ugotavljajo, da igra "Naši ljubi otroci", ki jo Slov. Narodno gledališče iz Trsta igra po vaseh na Tržaškem, ni primerna za mladino. Katoliški glas odločno odklanja, da bi SNG pod krinko umetnosti kvarilo in zavajalo mladino in odrasle.

V Slovenski Benečiji so praznovali srebrnomašniški jubilej 4 duhovniki: Angel Kračina, župnik pri št. Lenartu, Valentin Birtič, župnik v Dreki, Paskval Gujov, župnik v Matajurju in N. Caharja, župnik v Ukvah. Praznovali pa so skupaj s še 18 furlanskimi jubilarji pri šošolcu A. Cicuttiniju, ki škofuje v Città di Castello v Umbriji.

V Štivanu so zgradili veliko tovarno papirja. Delavci iz okolice so si od te tovarne veliko obetali, ker je svoj čas

FRANJA GOLOBOVA

bo na koncertu 27. t. m., ki je namenjen predvsem Slovincem, izvajala zanimiv in pester spored. Zastopani bodo slovenski skladatelji, kakor tudi priznana imena drugih narodnosti.

Od slovenskih skladateljev so na sporedu sledeče izredno lepe skladbe. Pavličič, Priplula je pomlad (Besedilo Simona Gregorčiča). Adamič, Kot iz tihe zabljen kapele (Murn-Aleksandrov). Osana, Ne najdem domov in Zasuta usta (Dve pesmi z gorelega pesnika Balantiča). Osterc, Štiri Gradnikove pesmi, Pričakovanje, Noči, Pesem dekleta, Pesem vdove. Škerjanc, Večerna impresija (Igo Gruden) in Vizija (Pavel Karlin).

Glede Gradnikovih štirih pesmi je pomniti to, da jih je Osterc uglasbil prav za izredni glasovni obseg Golobove. Pela jih je na Mednarodnem festivalu v Firenci leta 1934. Izvajala jih je tako, da je bil to njen prvi prodorni uspeh pred mednarodno publiko in kritiko ter je s tem nastopom dvignila tudi mednarodni sloves skladatelja Osterca.

Od svetovnih skladateljev raznih narodnosti pa so zastopani na sporedu: Rosa, F. Caccini, Bottegari, Beethoven, Schumann, Brahms, Schubert, Respighi, Lopez Buchardo in Borodin.

Zaključila pa bo koncert s slovenskimi narodnimi pesmimi v prireditvi Štritofa in Pavčiča.

Slovenska kulturna akcija, ki prireja ta koncert, vabi vse Slovence, ki se nameravajo koncerta udeležiti, da si nabavijo vstopnice že v predprodaji. Koncert bo v koncertni dvorani v ulici Charcas 1155 ob 18. uri zvečer.

ANTUN NIZETEO: BEZ POVRATKA

Znani hrvatski pesnik Vinko Nikolić izdaja v Buenos Airesu že več let zelo dobro urejvano Hrvatsko revijo. V njej objavlja pesmi in prozo hrvatskih emigrantskih pesnikov ter pisateljev, kakor tudi eseje o hrvatskih kulturnih in političnih osebnostih.

Pod okriljem omenjene revije obstoja tudi Knjižnica Hrvatske revije. Dosedaj je izdala že dve knjigi. V prvi pod naslovom "Pod tujim nebom" je leta 1957 izdala izbor hrvatskega emigrantskega pesništva v desetletju 1945-1955. Letos je izšla druga knjiga in sicer zbirka pripovedk dobrega hrvatskega pripovednika Antuna Nizetea "Bez povratka". Naslovi devetih črtic so naslednji: Pred smrt, Ptičar, Neprijateljica, U brodogradilištu, Opraštaj, Na proslava, Andrijana, U luci in Bez povratka.

Antun Nizeteo se je hrvatski javnosti predstavil s svojo prvo zbirko črtic in novel "Nevjesta na otoku" leta 1939, njegova druga knjiga "Vrijeme ljubavi" je bila uničena med vojno vihor, tretjo Bez povratka je pa sedaj izdala Knjižnica Hrvatske revije.

V vseh črticah, objavljenih v knjigi Bez povratka, pisatelj Nizeteo obravnava življenje in probleme Dalmatincev doma in v emigraciji. Zlasti zagrablja človeka v razčlenjevanju vse emigrantske stvarnosti v črticah Andrijana, U luci in Bez povratka.

Splošna sodba poznavalcev hrvatske literature je, da se je s to knjigo Nizeteo uvrstil med najboljšje hrvatske pisce. Kdor hoče poznati hrvatsko literaturo, zlasti še emigrantsko, in se pogledati v njo, ne more biti brez zadnje knjige Nizetea. Broširana stane \$ 50.— v platno vezana pa \$ 80.—. Naroča se pa naslovu: Vinko Nikolić, Casilla de Correo 4723, Buenos Aires, Argentina.

DRUŠTVO SLOVENCEV V BUENOS AIRES-U

razpisuje za leto 1959 v spomin padlih protikomunističnih žrtev

leposlovne spominke nagrade

v skupnem znesku 5.000.— argentinskih pesov za oderska dela (drama, spevoigra ali podobno), ki naj bo primerno za izvajanje na letni spominski proslavi. Izvedba dela mora trajati vsaj eno uro. Nagradi sta dve in sicer 3.000.— in 2.000.— argentinskih pesov.

Poslana dela morajo biti izvirna, ki še niso bila objavljena ali izvajana.

Rokopisi v 2 izvodih, pisanih na stroj, morajo biti do 1. 4. 1959 poslani na naslov: Društvo Slovencev, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Rukopisi morajo biti opremljeni s šifro. Pravo ime je treba poslati v rokopisu priložni kuverti, ki nosi isto oznako, kot rokopis. Kuverte bodo odprli na dan razglasitve nagrad, t.j. na dan spominke proslave. Objavljena bodo samo imena nagrajenih avtorjev. Ostali rokopisi ostanejo na uporabo piscem. Uprava Društva pa lahko v dogovoru z avtorjem uprizori tudi nenagrajeno delo.

Razsodišče sestavljajo g. Ruda Jurčec, dr. Jože Krivec, dr. Branko Rozman, Marijan Willempart in kulturni referent društva. Glasovanje razsodišča je tajno.

Nagrade so izplačljive v Buenos Aires-u.

Uprava Društva Slovencev ima pravico proglasiti kakšno nagrado za nedoseženo, če razsodišče smatra, da predložena dela ne ustrezajo potrebnemu merilu kakovosti. Prav tako si pridržuje pravico združiti obe nagradi in ju razdeliti.

Društvo Slovencev

Buenos Aires, 30. avgusta 1958.

Po kosilu so domačini, strokovnjaki za pripravljanje asada, za vse romarje spekli tako okusno meso, da so bili deležni splošne pohvale. Rojaki so v prijetnem pogovoru in v vselem razpoloženju v družbi g. župnika g. Markiča, ki je storil vse, da bi se romarji počutili kar moč domače in prijetno, prebili ves čas do popoldanskega cerkvenega opravila, ki ga je v cerkvi opravil g. poddirektor g. Jože Jurak. Imel je pete litanije Matere božje z blagoslovom.

Po večernih so rojaki ostali še nekaj ur pri g. župniku Markiču, nakar so se od njega poslovili z zagotovilom, da bodo k njemu še prišli na obisk. Če prejde, pa prihodnje leto osorej. Splošna sodba vseh je namreč bila, naj bi Družabna pravda kar obdržala ta kraj za svoje vsakoletno romanje, ker tako lahko dostopni kraj je težko najti in tudi tako primerne prostore, kot so za sestanek romarjev — gostov ma župnijskem dvorišču.

ARGENTINA

Buenos Aires je bil v zadnjih dneh znova prizorišče bučnih pouličnih demonstracij, ki so jih uprizorili elementi, ki nasprotujejo uvedbi svobodnega pouka ter zahtevajo za mladino državni laični pouk. Organizatorji pouličnih demonstracij so levičarski elementi na buenosaireski univerzi, takoj so se jim pa pridružili tudi ostali levičarji, katerim je vsaka taka prilika dobrodošla, da povečajo nemir med ljudstvom. Vseučilišniki so na univerzi priredili tudi protestno zborovanje proti privatnim srednjim in visokim šolam. Na tem zborovanju je govoril tudi rektor buenosaireske univerze dr. Risieri Frondiziji ter je odločno nastopil proti privatnim univerzam, vladno svojega brata dr. Arturja Frondizija je pa silovito napadel. Po tem zborovanju se demonstranti organizirali poulični sprevod na Kongresni trg. Vodil ga je rektor dr. R. Frondizi. Poslanska zbornica je bila močno zastražena, vsa vrata pa zaprta. Rektor dr. Frondizi je razbijal po njih, nakar so mu jih odprli. V poslanski zbornici je skupini poslancev pojasnil zahtevo po razveljavitvi čl. 28. v sedaj veljavnem zakonu o univerzah in takojšnji uzakonitvi novega vseuč. zakona. Ko se je s poslanske zbornice vrnil k demonstrirajoči vseučiliški in srednješolski mladini, ji je povedal, da je v poslanski zbornici dobil zagotovilo, da bodo v parlamentu v kratkem razveljavili dotični člen.

Ker se dijaštvo ni hotelo raziti ter je demonstriralo naprej, je policija nastopila s solzivimi bombami. Demonstranti so nato po drugih ulicah demonstrirali proti katoliškim vzgojnim zavodom ter zahtevali laično šolo. Znani zavod Champagnat so obsuli s kamenjem ter so na oknih razbili skorje vse šipe. Vodstvo tega zavoda je poslalo brzojavki predsedniku in notranjemu ministru, v katerih se pritožuje, da policija ni nastopila tako kot bi morala. Demonstracije so razbili šipe tudi na enem od stranknih lokalov krščanske demokratične stranke v Buenos Airesu.

V zvezi s tem napadom in pouličnimi demonstracijami proti svobodni pouka je dal izjaviti vrhovni krščanski demokratični stranke dr. Luka Ayarragaray. V njej je odločno obsodil zadržanje rektorja buenosaireske univerze dr. Risierija Frondizija. Zanj pravi, "da z začudenjem vidimo kako rektor avtonomne univerze vodi divjaške dijaške manifestacije in hujska na javne škanđale, ki potem dajejo take posledice". Za napad na strankine lokale pravi, da je to "politično barbarstvo". Za te dogodke dela odgovorno tudi vlado. Predsednik te stranke dr. Allende je pa iz Cordobe poslal predsedniku dr. Arturju Frondiziju brzojavko, v kateri protestira proti nečutenemu nastopu rektorja dr. R. Frondizija. Od vlade zahteva, da proti njemu nastopi. Drugi strankin vrhovni dr. H. Sueldo pa od predsednika dr. Frondizija zahteva, da se točno izjavi kaj si on predstavlja pod svobodo pouka.

Z ozirom na poulično gonjo proti svobodni pouka, je spregovoril tudi minister za vzgojo in pravosodje dr. Luis Mac Kay. V radijskem govoru je poudaril stališče vlade v tem vprašanju. Dejal je, da je vlada v svoji zadnji izjavi povedala svoje mnenje, da namerava v vsej celoti izvesti ustavno določilo, ki govori o svobodni pouka in da v ta namen proučuje pravno stran tega vprašanja. Glede zakonskega določila v sedaj veljavnem vseuč. zakonu, ki govori o privatnih univerzah, je naglasil, da je bilo to določilo sprejeto pod vladno osvobodilno revolucije, da nosi podpis njenega predsednika, podpredsednika in vseh vojaških ter ostalih ministrov te vlade. To določilo je nedavno potrdil sedanji narodni kongres in je sedaj v veljavi. Poudarja, da bo vlada ostala še naprej na braniku vseh svobodnih, ki jih je priborila osvobodilna revolucija ter se ne bo strašila nobenih pozivov in groženj. Zadržanje buenosaireske univerze napram vladi pa ostro obsoja. Policija s svoje strani naproša starše šolske mladine naj vplivajo nanjo, da ne bo več zahajala na ulice demonstrirati. Proti demonstrantom je pa tudi začela nastopati z vso odločnostjo.

Za nedeljo dne 15. t. m. sklicujejo argentinski katoličani in vsi zgodovinski svobodnega pouka veliko javno zborovanje na Kongresnem trgu, na katerem bo govoril tudi biv. prosvetni in pravosodni minister v vladi osvobodilne revolucije, dr. Dell'Oro Maini, ki je avtor zakonskega določila o možnosti ustanavljanja privatnih univerz v Argentini.

V Buenos Airesu bo dne 16. septembra t. l. ob 18.30 na Trgu San Martin veliko zborovanje v spomin 3. obletnice osvobodilne revolucije.

Novice iz Slovenije

Vpis novih slušateljev na medicinsko fakulteto je ostal tudi še za letošnje leto omejen. Letos so omejitve vpisa na to fakulteto izvajali tako, da so sprejeli samo tiste novince, ki so napravili maturo z odličnim uspehom.

Na seji univerzitetnega sveta v Ljubljani so ustanovili Institut za sociologijo. Ta zavod se bo sistematično ukvarjal s teoretičnimi in metodološkimi osnovami družbenih ved. Proučeval bo pojave in procese, ki so značilni za sodobno družbo. Imel bo pa tudi pedagoške naloge, ker bo vzpodbujal slušatelje filozofske, pravne in ekonomske fakultete k študiju sociologije in drugih sorodnih ved skrbel pa tudi za kvalificiranje predavateljev "Uvoda v družbene vede" kot družboslovnega predmeta na vseh fakultetah. Na Institutu za sociologijo bodo predavali Boris Zihler, dr. Jože Goričar, dr. Dolfe Vogelnik, dr. Helij Modic. Sami marksisti, ki bodo poskrbeli, da se bo v zavodu sociologija poučevala samo z vidika komunistične ideologije.

Grad Statenberg pri Poljčanah ki spada med najbolj ohranjene baročne gradove v Sloveniji, ter slovi predvsem zaradi izrednega slikarskega in štukturnega okrasa, so preuredili za sprejem domačin, zlasti pa inozemskih, letoviščarjev. Pred gradom so uredili park s cvetličnimi nasadi. Privlač-

Pet let je sicer kratka doba, prinese pa večkrat prav občutne spremembe. Ko sta brata Kristof pred petimi leti začela opozarjati rojake na važnost naložbe prihrankov, je mnogo nejevernih Tomažev zmaževalo z glavo, kot da Slovenci v novi domovini ne bi bili zmožni upravljati svojega lastnega premoženja. Dandanes pa že skoro vsak rojak dobro ve, da je bolj pametno, da svoje prihranke primerno naloži, kot pa da jih brezplodno hrani doma, in nihče, ki je upošteval nasvete o varnosti in solidnosti naložb, se ni kesal. Na drugi strani pa so po danem zgledu tudi druge osebe, družbe in ustanove začele sprejemati naložbe od rojakov, tako da se danes lahko vsak v svojem materinem jeziku posvetuje o pogojih in po lastnem preudarku in izkušnjah drugih izbere tisto naložbo, ki je za njegove zahteve najbolj primerna.

Zato čutita brata Kristof, edina družabnika tvrdke PROMEST SRL, ob tej obletnici obilno zadoščenje, da so njuna opozorila padla na plodna tla in da slovenske gospodarstvo v Argentini v pogledu naložb postaja vedno bolj sodobno. Saj samo na takšen način razvito gospodarstvo lahko postane močna opora za prospeh cele skupnosti.

PROMET SRL, cap. 100.000.—, 25 de Mayo 533-39. Buenos Aires, T. E. 31-6435.

SLOVENSKI POČITNIŠKI DOM V KORDOBSKIH GORAH

Zanimanje zanj raste. Da ne bo zamudnega povpraševanja in odgovarjanja, se mi zdi primerno zopet dati nekaj pojasnil.

Zaradi miru, zdravega podnebja in naravnih lepot prihaja sem vedno več Slovencev; vsi se vračajo z željo priti zopet. Zlasti so zadovoljni bolniki.

Nisem pričakoval, da bodo že kratke počitnice tu zdravstveno vplivale tako blagodejno. Naj navedem samo nekaj dejstev in stavkov iz številnih pisem, ki jih prejeman. Starejša gospa je brezuspšno iskala zdravje pri mnogih zdravnikih; po njih nasvetu so jo končno pripeljali sem, ko že ni mogla več spat, niti jesti niti hoditi. Tudi tu se ni počutila dobro, razen spati je začela in nekaj jesti. Po vrnitvi dobimo od njene družine pismo s stavkom: "Sedaj je naša mama kar pri dobrem zdravju in je zelo zadovoljna, da je bila v Doloresu". Dve gospe, ki sta v Buenos Airesu zaradi nadehu zelo trpeli, sta tu z lahkoto hodili cele dneve in to celo po planinah. Drugi dve, ki zaradi splošne utrujenosti skoro nista mogli več na cesto, sta tu z lahkoto premagali vse gorske vrhove in se zdaj bolje počutita tudi v Capitalu. Ena družina se je preselila kar sem in si tu kupila svojo hišo. Otroci mnogih družin, ki so nenehno bolehal, imeli slab apetit in spanec, se prehladili za vsako malenkost, so se vračali prenovljeni in so bolj odporni tudi v Buenos Airesu. Neki gospod, ki je imel ženo večkrat na smrt bolno, kratko sporoča: "Moja žena se počuti zdaj povsem drugače kot druga leta; vaš dom je naš blagoslov".

Pred nekaj meseci smo dokupili Camposovo hišo, v kateri so doslej Sloven-

nost za goste je tudi jezero s čolni, gostom so pa na razpolago tudi konji za jahanje. S Statenberga je poskrbljeno za izlete gostov v Ptuj, v zdravilišče Rogaška Slatina, na Ptujsko goro, Boč in še v druge izletniške točke. Vsak soboto in v nedeljo popoldne igra gostom godba plesno glasbo. Ta grad je letos obiskalo več gostov iz Vel. Britanije, Severne Amerike, Poljske, Romunije in drugih držav.

V Sloveniji je okoli 8.000 navdušenih filatelistov. To so ugotovili na zadnjem občnem zboru Filatelistične zveze Slovenije, ki ima v Sloveniji 45 podružnic.

Ljubljanska filharmonija je na zadnjem gostovanju v Celovcu izvajala baročno suito Stravinskega Ognjeni ptič, Škerjančev klavirski koncert s solistko Hildo Horak-Časovo in Peto simfonijo Čajkovskega. Dirigiral je Samo Hubad.

"Dr. Josip Ciril Oblak, planinski in krajinski leposlovec" je naslov knjige, ki je izšla v založbi ljubljanske Planinske zveze Slovenije v spomin znanemu ljubljanskemu odvetniku in velikemu planincu ter za umetnost vnetemu možu dr. J. C. Oblaku. Knjigo je pripravil nestor slov. potopiscev prof. Josip Wester, kot znano se je dr. Oblak leta 1951 smrtno ponesrečil na Kredarici. Njegovo truplo so nasli šele 22 mesecev pozneje in ga pokopali v Ljubljani.

Tito si je naročil nov dvorski vlak, sestavljen iz sedmih vagonov. Vlak bo najrazkošneje opremljen. Tako bo imel vsak vagon svojo kopalnico, televizijski aparat, telefon in majhno radijsko postajo. Vlak bo stal samo 850 milijonov

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Na desetem kulturnem večeru ki jih prireja Slovenska kulturna akcija je v soboto, 6. t. m. predaval dr. Pavel Krajnik o temi "Svoboda v komunizmu". Ta problem je obdelal s filozofskega vidika in je pojem svobode osvetljeval zlasti iz pojmovanja Hegelove filozofije. Predavatelj je v več kot poldruhournem predavanju pokazal kako temeljito obvlada snov, in kar ni nič manj važno, da zna še tako težka filozofska razmišljanja podati v vsem dostopni in razumljivi obliki. Predavanju je sledila živahna debata, v kateri je dr. Krajnik dal zanimive informacije o verskem življenju v boljševiski Rusiji, o življenju univerzitetnih študentov itd.

Večer je vodil Ruda Jurčec, ki se je ob zaključku predavatelju dr. Krajniku prisrčno zahvalil.

Hvale vredno je, da se kulturnih večerov udeležuje tudi mladina. Želeti bi bilo, da bi je bilo še več.

V zvezi s člankom, ki smo ga objavili v šte. 34. Svobodne Slovenije pod na-

dinarjev. Ali bodo tudi ti izdatki šli na račun ameriške pomoči?

Za peto obletnico smrti enega največjih komunističnih krvnikov v Sloveniji Borisa Kidriča so dali po njem ime vojašnici v št. Vidu. Na grobnico "narodnih herojev" v Ljubljani so polagali vence najvišje komunistične veličine od Tita navzdol. Na hiši v Zrinjskega ulici, kjer je Kidrič živel v dijaških letih pri svojih starših, so odkrili spominsko ploščo. V Ljubljani je bila tudi spominska proslava, prav tako pa tudi po ostalih republikah.

Umrli so. V Ljubljani: Franci Berčič, krojaški mojster, Mirko Sušmelj, Herma Perne, roj. Sirmik, Franc Vokač, Štefka Zdravič, roj. Novak, Neža Petrač, roj. Draksler, Peter Prebil, čevljarski mojster, ing. Janko Kolar, biv. pom. za strojogradnje LRS, Alojzij Hrovatič, Franja Vodopivec, roj. Ličen, Marija Puh, roj. Hrom in Ivana Mahnič, roj. Franetič v Povirju pri Sezani, Jakob Piskernik, davčni uslužbenec v p. v Novem mestu, Jakob Slapar, šolski upravitelj v p. v Kranju, Fanči Simončič, roj. Damjan v Litiji, Franc Rupar, sodnik v p. v Prevaljah, ing. Maks Vanda, šef razvojnega odseka v podjetju Elektro-Kovine v Mariboru, Helena Dovč, roj. Avšič v Sp. Zadobrovi, Pavla Gande, roj. Trefalt, učit. v p. v Celju, s. Pelagija Marjeta Žankar, usmiljenka na Raki, Kristina Puh v Mariboru, Avgusta Fajgelj, roj. Podgornik, učit. v p. v Sarajevu, Ignac Jan, urar v Mariboru, Kristina Peršolja v Postojni, Marija Kavčič v Stražišču pri Kranju, Marija Lebar, roj. Mele v Brežicah, Jože Štefelin, gostilničar v Planini pod Golico, Jože Tancik, pos. v Vrbljenju, Janez Mrak, dijak ljav.

v Koroški Beli in Alojzij Jaklič na Mu-

slovom "Zaveden Slovenec", in s podpisom pisca g. Rudolfa Smersuja, smo prejeli od predsednika Društva Dom v Buenos Airesu pismo, v katerem sporoča, da Društvo Dom izjavlja, da nima nobene zveze z nepodpisanim pismom, ki je bilo poslano pok. g. župniku Karlu Škulju in objavljeno v šte. 34. Svobodne Slovenije.

Dalje odbor Društva Dom obsoja vse tiste, ki nepodpisano pismo, ki ga je pred smrtjo prejel g. svetnik Škulj sedaj razširjajo. Ne izjavi pa se odbor "Doma" glede vsebine tega pisma, t. j. ali jo tudi obsoja ali pa se morda strinja z njo.

Odgovor

Na vprašanje zakaj Svobodna Slovenija ni nič pisala o odnosu zakaj nič ne piše o Slovenskem visokoškolskem zborniku, izjavljamo, da ga Svobodna Slovenija doslej sploh še ni dobila. Prav tako ga ni prejel noben član uredništva Svobodne Slovenije in ga doslej tudi še videl ni.

tudi v januarju so možni precej mrzli dnevi, ki zahtevajo zimsko perilo, pulover in tople nogavice.

Nekateri bi radi vedeli, če je tu res tako lepo. Je, po sodbi vseh. Nekateri, ki dobro poznajo n. pr. Bariloške gore, zatrjujejo, da so planine tu vsaj tako lepe. A je prav da naši ljudje radi obiščejo tudi Bariloče, ki imajo gotovo svoje posebne privlačnosti.

Naš dom tu je namenjen predvsem odih in okrepitvi zdravja. Zato že zdaj vse tiste, ki žele priti sem na odih, prosim naslednje: pravočasno sporoči (vedno priporočeno — certificado) na naslov: Hanželič, San, Esteban, Sierras de Cordoba, ter počakaj na priporočilo odgovor; naj nihče ne jemlje s seboj nobene živali niti radioaparata; bolni otroci in starejši bolniki naj pridejo le v družbi najbližjih sorodnikov in po nasvetu zdravnikarja; to velja zlasti za bolne na sreču in tiste, ki imajo visok krvni pritisk. Naša hiša je namenjena le Slovincem:

Prihod sem je zelo enostaven zlasti z omnibusi. Vozni listek si mesec dni prej kupiš na: Leandro Alem 68 (Empresa "Sierras de Cordoba"); ali: Caseros 1068 (ABLO — Uruquiza). Izstopiš tu na "Refugio Dolores", ki je dva klm po San Estebanu in šest klm pred Capilla del Monte. Od postajališča do naše hiše vodi široka ravna cesta, dolga 3 kvadre. Vozni listki za vlak so zdaj menda cenejši, a so težave s prestopanjem in vlak pripelje sem sredi noči, ker navadno dela hude zamude.

Bog daj, da bi naš dom Slovincem vedno omogočal čim prijetnejši odih, in da bi se vračali na svoje domove in na teko svoje delo vedno zadovoljni in z utrjenim zdravjem. Dr. R. H.

OSEBNE NOVICE

G. Ing. Albin Mozetič je 30. avgusta t. l. odletel z letalom iz Pariza v Indonezijo na novo službeno mesto v Plagju na Sumatri. Pred dnevi je za njim odpotovala iz Buenos Airesa preko Evrope njegova žena ga ing. Vida Mozetič z dvema sinovoma, dva sinova sta pa ostala v Buenos Airesu, kjer bosta v irskem kolegiju nadaljevala študije. Na novem mestu obema želimo veliko sreče in osebnega zadovoljstva.

Družinska sreča. V Lanusu se je 19. avgusta t. l. rodil v družini g. Zdenka Rota in njegove žene, ge Jožice, roj. Štancer, sinček. Luč sveta je zagledal istega dne, ko je njegova stara mati praznovala svoj rojstni dan, njegov stari oče pa god. Pri krstu je novorojenček dobil ime Pavle. Čestitamo!

RAMOS MEJIA

V nedeljo 7. septembra t. l. smo imeli v gosteh Lanuške pevčke. Pod vodstvom svoje pevovodkinje gđ. Zdenke Virantove so priredili v cerkveni dvorani koncert slovenskih nabožnih in narodnih pesmi.

V prvem delu koncerta so lanuški pevčki z vsem občutjem nedolžnih src zapeli naslednje nabožne pesmi: Komaj so grlice zapele, V ranem jutru, Prelepe cvetke trgamo, Marija, rad Te imam, Hitimo k božji materi, Po rajju Jezus hodi, Marija, glej nevere, Srce sem našel eno. V naslednjem delu koncertnega nastopa so bile na sporedu narodne pesmi: Dvospev Ko zlato sonce, Gor čez izaro, Kje so tiste stezice, Doli v kraju, Sonce čez hribček gre, Pojte, pojte, drobne ptice in Venček narodnih. Lepi sta bili točki Čevljarka in Mizarček. Izvajalci so želi navdušeno odobravanje vseh.

Za zaključek koncerta so marljivi lanuški pevčki zapeli še naslednje pesmi: Ena ptička mi poje, Kako cigani delajo, Slišala sem ptičko pet, Barčica, Svetlo sonce, Lahko noč, Dan že zapira oči in Ko bi jaz zvonček bil.

Za lep užitek, ki so ga nudili rojakom lanuški slovenski pevčki s svojimi nežnimi grli, so jih vsi navzoči nagradili z dolgotrajnim odobravanjem, zlasti so

VSAK TEDEN ENA

PTIČKA ZAPEVALA ...

Ptička zapevala v zelenem boru, slušala deva jo na belem dvoru.

Kaj je povedala, kaj je zapela? Da je tri ptičke že ljubčke imela.

"Ej, ej, ti ptičica, ptičica zala, jeli četrtega zdel boš iskala?"

"Bodem iskala ga, bom ga dobila, z njim kakor z onimi bodem storila."

Slušala deva jo in zarudela, pesmico tako je tudi zapela.

pa hili hvaležni gđ. Zdenki Virantovi, ki se toliko žrtvuje za slovensko mladino ter z njo goji lepo slovensko umetno, narodno in nabožno pesem.

Čisti dobiček koncertnega nastopa lanuških pevčkov je bil namenjen za Baragovo misijonišče v Lanusu.

Krojaški salon Novak, Cerrito 2245, Lomas del Mirador, sporoča slovenski javnosti, da je prevzel direktno zastopstvo tovarne šivalnih strojev EIBAR, ki jih posreduje na dolgoročno odplačila in po zelo znižanih cenah. V zalogi ima več različnih modelov EIBAR (vključno model zig-zag semiautomatico, primeren za šivilje), ki bodo v okras in korist vsakemu domu in sicer po čisti tovarniški ceni. vsa popravila in nadomestne dele poskrbi tovarniški tehnik. Tovarniška garancija za dobo deset let.

Priporočam ogled, preizkušnjo in nabavo šivalnih strojev EIBAR direktno v krojaškem salonu Novak

Prav tako posredujem tudi hladilnike, ventilatorje in utekočilnike iste znamke po enako ugodnih cenah.

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

O tridesetletnem mašniškem jubileju župnika dr. Jakoba Kolariča v slovenski župniji Marije Pomagaj v Torontu, smo kratko poročali. Danes bomo omenili še vse ostale slavnosti, ki so bile združene s tem jubilejem. Za mašniški jubilej so slovenske farne organizacije podarile svojemu župniku nov mašni plašč, ki so ga napravile redovnice v Avstriji. Slavnostni govornik je bil p. Fortunat Zorman OFN iz Lemonta.

Po slovesni maši je bilo v dvorani slavnostno kosilo, na katerega so bili povabljeni župnikovi osebni prijatelji, zastopniki farnih organizacij. Udeležil se ga je tudi minister brez listnice v Ontarijski vladi John Yaremko. Vrsto govornikov je začel slovenski bogoslovec Franc Skumavec, ki je jubileju izrekel čestitke tudi v imenu še ostalih dveh slov. bogoslovcev, Rudija Cukjatiča in Hermana Šuligoja; v imenu Slov. kat. akad. starešinstva je govoril dr. Srečko Pregelj, v imenu farnih organizacij Ivan Marn. Govoril je tudi minister Yaremko in naglasil važnost narodnih župnij v torontski nadškofiji, v imenu francoskih lazaristov in usmiljenih sester iz province Quebec pa Rev. Rade-nac, superior v Montrealu.

Popoldne so bile v cerkvi najprej slovesne pete litanije, nato pa proslava v dvorani, ki so jo svojemu župniku pripravile farne organizacije. Na proslavi je prvi govoril g. Otmar Mauser, za njim sta mu pa Franci Ferkulj in Marija Muhič v narodnih nošah izročila duhovnih šopek ter šopek nageljnov, slavnostni govornik je bil kaplan Rev. Kopač. V imenu župljanov je župniku Kopaču čestital k mašniškemu jubileju Ivan Peterlin ter mu izročil televizijski aparat.

AVSTRALIJA

O tragični smrti Jožefa Jelena iz Zavrha v Savinjski dolini smo kratko poročali. Sedaj o njej piše p. Bazilij v Vestniku Slovenskega kluba v Melbourneu: "Pretrsla me je smrt našega rojaka Jožefa Jelena, o katerem sem čital poročilo v časopisu ter se preko policije tudi podrobneje informiral. Jožeta sem srečal v Bonégilli; prišel je v Avstralijo v lanskem novembru in kmalu po prihodu izginil iz Bonégille neznanokam. Po časopisnem poročilu je bil v okolici Benambre okrog 3 mesece. Dne 3. junija so ga našli mrtvega v samotnem kraju. Zdravniki je ugotovili, da je umrl že pred osmimi tedni. Tamkajšnji župnik je opravil pogrebne obrede. Za-

radi okoliščin so ga pokopali takoj po opravljeni komisiji in ni bilo časa, da bi se mogel vsaj z nekaj rojaki udeležiti pogreba. Naj mu bo ohranjen naš spomin. R.I.P."

Slovinci v Geelongu imajo tudi svoj klub, ki skrbi za družabne prireditve. Zadnji dve družabni prireditvi sta bili v maju in juliju. Obe sta lepo uspeli.

Slovenski klub v Melbourneu nadaljuje z akcijo za postavitev lastnega doma. V zadnjem času so napravili korak dalje: Zaupniki Dom-a so namreč podpisali memorandum, t. j. pred avstralskim zakonom sprejeta določila, po čigar načelih bodo nadaljevali akcijo Dom. Vsa zadeva je sedaj s pravnega stališča urejena ter je v rokah odvetnika. Vsi se sedaj trudijo, da bi zbrali čim hitreje kaj več denarja, da bi se lepa zamisel uresničila. P. Bazilij na rojake naslavlja poziv: "Nihče ne more reči, da ne ve, kam bo šel njegov denar. Bo že šel na pravo sto, bodi brez skrbi, samo, če ga bo kaj prišlo iz tvojega žepa. Danes velja za vsakega izmed nas samo to: ali se zavedamo, kaj nam bo dom pomenil, ali ne. Bodimo darežljivi, saj boš s svojim darom pokazal, koliko je v tebi še narodne zavesti. Družina smo-potrebujemo skupno streho."

Tudi Slovenski klub Melbourne je imel v zadnjem času več družabnih prireditev. "Jesenski večer" je bil 17. maja, planinska veselica pa 7. junija. Obe prireditvi sta bili dobro obiskani in sta uspeli v splošno zadovoljstvo. Na planinski veselici je skupina avstralskih rojakov nastopila tudi v lepih planinskih nošah. 13. julija je pa Slov. klub Melbourne imel zimski izlet v Plenty, združen z veselicno, srečolovom, igrami na prostem in kegljanjem.

Načelnik športnega odseka Slov. kluba Melbourne je zbral že več slovenskih strelcev ter odšel z njimi na lov na divje svinje.

Avstralska vlada je predložila parlamentu osnutek novega zakona za naseljevanje v Avstraliji. Osnutek predvideva ukinitvev zloglasnega določila "Dictation Test" — diktata, s katerim so se oblasti lahko rešile nezajeljenega gosta. V začetku so ta določila uporabljali v glavnem proti Azijcem, v zadnjih letih pa tudi proti evropskim naseljencem. Po novem zakonu bo dovoljen tudi vpoklic staršev, čeprav imajo na vesti kak prestopke v matični državi. Končno novi zakon predvideva imenovanje neodvisnega komisarja, ki bo edini lahko odločal, če lahko priseljenca, ki ni še pet let v Avstraliji, deportirajo iz dežele ali ne.

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA
ŽIVLJENJA

Argentinska trgovinska delegacija je odpotovala v Sovjetsko zvezo, da za kredit, ki ga ZSSR nudi Argentini v višini 100 milijonov dolarjev, nabavi raznih industrijskih naprav za povečanje petrolejske proizvodnje v Argentini. Delegacija vodi intransigentni radikalni poslanec dr. Jose Liceaga.

Z žitom zasejana površina v Argentini dosega v letu 1958-59 5.530.000 hektarjev ter je za 4.1% večja kot je bila v letu 1957-58. Na provinco Buenos Aires odpade 2.826.000 hektarjev, z njej sledi provinca Cordoba s 1.059.100 hektarjev, za to pa pridejo prov. Santa Fe, La Pampa, Entre Rios itd.

Argentinska vlada bo poslanski zbornici znova predložila v odobritev zakonski osnutek o brezimnosti delnic. Prvi osnutek so z večino glasov zavrgli že sami vladni poslanci na sestanku svojega poslanskega kluba.

Argentinska državna loterija je imela leta 1957 čistega dobička \$ 1.127.985.747. Ta znesek je vlada razdelila med "siromašnejše" province, razne občine in dobrotelne ustanove. Na provinco je odpadlo \$ 123.195.022.

Nizozemska banka Nederlandske Handel Maatschappij je ponudila argentinski železniški upravi 70 do 80 milijonov dolarjev posojila za nabavo raznega železniškega materiala.

Brazilijska vlada letos kupila v Argentini 750.000 ton žita. Vrednost med obema državama izmenjanega blaga bo obsegala letno vrednost 200 milijonov dolarjev.

PO ŠPORTNEM SVETU

Po 20. kolu šahovskega turnirja v Portorču, vodi Talj s 13 točkami; sledje Gligorič z 12½; Petrosian 12 in (1 prekinjena); Benko 11½ (1); Bronstein (1) in Auerbach 11, Olafsson (2), Fischer (1), Szabo (1), Hatanović in Panno 10½; Pachman 10 (1); Rosetto 6; Cardoso 5 (1); De Greiff 4½; Fuster 2 (2).

Prvi trije so dejansko že skoro gotovo klasificirani v petorico, ki se bo prihodnje leto potegovala na posebnem turnirju kandidotov za čast meriti se z Botvinnikom za naslov svetovnega šahovskega prvaka.

V Parizu so zaključili kolesarske profesionalne dirke za svetovno prvenstvo. Francoz Rousseau je postal prvak v hitrosti, švicar Bucher na 100 km za motorjem, Francoz Riviere v zasledovanju, Italijan Baldini v cestni dirki. ZSSR je dosegla dve prvi mesti v dirkah za dame, Luksemburg pa eno.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Društvo Slovencev sporoča svojemu članstvu, da bo redni občni zbor letos 30. novembra v Slovenski hiši na Ramon Flaconu 4158.

Društvu Slovencev je bila sporočena želja, naj bi organiziralo tečaj kaste-ljansčine za naše ljudi, ki bi svoje znanje v kasteljansčini radi izpopolnili, prav tako pa tečaj slovenščine za starejšo mladino, ki počasi izgublja živ stik s pravilno slovenščino. Odbor Društva Slovencev je pripravljen oba tečaja organizirati, če bi bilo dovolj zanimanja. Zato prosimo vse, ki bi se radi katerega od obeh tečajev udeleževali, naj se prijavijo.

NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO

jo do konca tega meseca ustno ali pisмено v društveni pisarni.

Nujna prošnja. Naklada učne knjige za našo šolsko mladino. "Naša beseda" je popolnoma pošla. Ker je povpraševanje po knjigi še vedno veliko, ponovna izdaja pa zahteva precej časa, se obračamo na vse tiste, ki knjigo imajo, pa je ne potrebujejo, da jo odstopijo Društvu Slovencev, ki je za knjigo pripravljeno plačati primerno odkupnino. Izkupiček za knjige, ki bi bile Društvu Slovencev darovane, bo namenjen društvenemu šolskemu skladu. Stvar je nujna, zato lepo prosimo za čimprejšnjo pomoč.

Društvo Slovencev

OBVESTILA

Šesti slovenski socialni dan bo v nedeljo dne 2. novembra 1958 dopolne v prostorih na Ramon Falconu 4158, Bs. Aires. Posvečen bo pregledu gospodarskih in socialnih razmer v domovini.

Akademiki! Svoj peti redni letošnji sestanek bomo imeli v soboto 13. septembra ob 18.30. Na sporedu je diskusijski večer s sledečo temo: DUHOVNA RAZDVOJENOST EVROPE IN REFORMA. Debatu vodi Božo Žužek. Pridite vsi!

Mladinski dom ima v "Don Boscu" v nedeljo 14. septembra svoj mesečni se-

Gostilna "Ilirija"

vabi na

pomladansko vrtno veselico

DNE 5. OKTOBRA 1958

na svojem lepem vrtnem prostoru s plesom in veselo zabavo.

Vsi vljudno vabljeni
ALVARADO 350 — Ramos Mejia

Pozor!

Vsi, ki to berete ste vljudno vabljeni na:

ZENITEV

ki bo v nedeljo, 28. septembra, v ciudadelski dvorani v razigrani družbi Vaših rojakov ZENITOVANJSKA DARILA se dobe po maksimalnih cenah na Alvarado 350, Ramos Mejia.

Pakete za Evropo

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najboljše in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 767 in 769 — TE 31-8788

HOTEL PACIFICO

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK

Casilla de Correo 340 - Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

stanek. Po sv. maši ob 10. uri predavanje: Ob črni reki in po Kordiljeri s pokojnim g. Perniškom in druge zanimivosti. Pozdravlja in vabi na točno udeležbo odbor.

Bojevnik — društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini bo priredilo v nedeljo 28. septembra t. l. na Pristavi v Moronu spominsko proslavo padlim žrtvam Turjaka, Jelendola in Grčaric.

Začetek točno ob 9,30 s sveto mašo, potem spominski govor, recitacije in pe-tje. Vljudno vabljeni vsi rojaki, posebno še člani.

Članski sestanek Slov. kat. akad. starešinstva bo v soboto dne 13. septembra ob 19. uri na Ramon Falconu 4158. Na sporedu je predavanje o mednarodnem položaju. Lepo vabi — odbor.

Duhovne vaje za slovenske izobražence bodo 4. in 5. oktobra in sicer kakor vsako leto v domu duhovnih vaj San Ignacio v San Miguelu. Začetek v soboto dne 4. oktobra ob 9. uri s sv. maše. Slov. kat. akad. starešinstvo vabi vse

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

LOJZE NOVAK

izključno zastopstvo

BUMAR, S. R. L.

Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083

Ramos Mejia

nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročno odplačevanja — najboljše električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.

PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati T. E. 658-7083 ali osebno v trgovini.

SLOVENSKA
BESEDA

IMA SVOJO

DRUŽABNO PRIREDITEV

v soboto

13. SEPTEMBRA

v običajnih prostorih v Santos Lugares

(Calle Patricios 457)

Igra znani orkester

"HAPPY BOYS"

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(102)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Že dolgo je bilo tega, kar je slišal, da je bolna. Natančnih poročil pa ni bilo niti v Neversu ne. Šele čudovite besede "Cher Monseur le Curé, mislim na vas. Vaša Bernardka," so župnika tako pretresle, da se je takoj odločil za dolgo pot. Že je kupil vozni listek, ko so prišli nerodni dogodki in ga prisilili, da je potovanje za nekaj časa odložil. Med tem, ko so se moteči opravki razvijali, je čutil podnevi in ponoči globoko nerazpoloženje, notranji nemir, ki se je stopnjeval do temnega občutka krivde. Ni se mogel znebiti zavesti, da ga Bernardka kliče kot svojega starega varuha. Ko je opravil svoje dolžnosti, je prišel veliki teden. Več kot nenavadno je, da je župnik ob največjih praznikih leta zapustil svojo čredo. Peyramale je to storil. "In kaj bi bilo, če bi me ne bilo več tu?" je rekel svojemu namestniku, ki je prevzel posle. "Star, bolan človek sem, ki živi samo še zavoljo tega, ker uvidevni Gospod zapira eno oko."

Mati Jožefina Imbret je sprejela lurskega župnika s prijaznostjo in s častjo. Violetni kolar kanonika dokazuje, da s prestola pahnjeni vendar uživa vse časti in da ima pravico do naslova Monseigneur. Prednica mu je takoj postregla z gostoljubnostjo hiše. Kar se tiče sestre Marije Bernarde, je nerazumljivo, da še živi, zakaj po sodbi zdravnikov je bolezen že davno do kraja izčrpala revno telo. Samo izredno močna in trdoživa duša ubogega otroka še zadržuje zemeljsko

življenje. Mogoče pa je nebeska odločitev, da odlikovanka Božje Matere veliki teden tega leta še preživi na zemlji. Vendar je doktor Saint Cyr že pred tremi dnevi izjavil, da je smrt lurske čudodelke samo še vprašanje nekaj ur. Bolečin pa Marija Bernarda od včeraj ne trpi več. Monseigneur Lelonge, škof, je odredil, da ne smemo brez njegovega posebnega dovoljenja dovoliti nobenega obiska k umirajoči. Mati Imberta se boji, da tudi pri prečastitem lurskem župniku ne bo mogla napraviti izjeme. Takoj pa bo vprašala v škofijski pisarni. Potlej pa naj se gospod kanonik napravi domačega in naj se po dolgi poti posluži prigrizka.

Peyramale se je hotel razjeziti že zavoljo vpraševanja pri škofu, vendar se je obvladal in rekel s svojim starim, zastrtim glasom:

"Bernardka Soubirous je otrok mojega farnega občestva. Previdnost jo je že pred davnimi leti postavila pod moje slabo varstvo..."

"Kdo bi tega ne vedel, Monseigneur," se smehlja prednica in prikima. "Čeprav se v naši hiši po višji naredbi ne smemo pečati z onimi velikimi dogodki, vendar nam je vse do potankosti dobro znano..."

Zgodaj popoldne sta prišli Mati Vauzous in sestra Natalija po lurskega župnika, da ga odpeljata v bolnico. Sreča starca je pričelo močno utripati. "Ali me bo spoznala?" je vprašal.

"Oh, tako jasna je in tako muna kakor še nikoli," odvrne Natalija, ki ne more skriti solza.

Široka bolniška soba z dvema visokima oknomi in tremi posteljami, vse odane z zavesami in z nebesom. Dve postelji sta prazni. Bernardka leži na tretji, ki stoji v desnem kotu sobe. Ob nasprotni steni je ozka komoda z Marijinim kipom, ki pa ni Fabichov. Nad njim je križ. To je vse. Samo nekaj naslanjačev je še in nekaj majhnih lesenih stolov. Marija Dominik Peyramale gre s težkimi koraki, ki njemu samemu neprijetno bijejo na ušesa, proti postelji v desnem kotu. Pred seboj ne vidi nune pri petintri-desetih letih, temveč mlado dekle z ozkim, alabasternim obrazom. Nosnice neizrečno lepo oblikovanega nosu utripajo. Velike temne oči so pazljivo in apatično hkrati. To so oči Bernardke Soubirous. Dekan, skoraj že sedemdesetletnik, zaradi od zmede. Odklašlja se in reče čez čas: "Zdaj sem prišel..."

Porinili so mu enega izmed stolčkov. Z veliko previdnostjo se je velikan vsedel. Opravičeno se je bal, da se bo stol pod njegovo težo zrušil. Na odeji sta ležala slonokoščeni roki, ki sta se skušali dvigniti in seči proti gostu. Poskus se ni posrečil. Z veliko previdnostjo je lurski župnik s svojjo mogočno roko segel po brezmočni ročici in jo spoštljivo poljubil. Dve celi minuti sta prešli, preden je Bernardka docela tiho spregovorila. Kljub vsemu razločen in jasen glas je zazvenel po sobi:

"Monseur le Curé, nisem vas nalagala..."

Peyramale je zatrll jok.

"Bog ve, ma soeur, da me niste nala-

gali" je zašepetal. Toda jaz, samo jaz vas nisem bil vreden..."

Plašna senca je preletela dekličin obraz.

"Vedno znova me vprašujejo, vedno znova..."

In potlej, po težkem premolku, prizna Bernardka s tresočim se glasom:

"Videla sem jo. Da, videla sem jo..."

Dekan ni vedel, kdaj in kako mu je nenadoma prišel na ustnice stari ti. Kakor, da še ni preteklo dvoje desetletij, kakor da pred njim ne leži nuna Marija Bernarda, s pečatom popolnosti na obličju, temveč mala Bernardka Soubirous, stvarca, jasna kot izvir, ki pa je vendar ni moč spoznati. Peyramale s težko, trudno roko seže bliže k umirajoči.

"Da, videla si jo, otrok," prikima. In znova jo boš videla..."

V velikih očeh je plašno premišljevanje. V premišljevanju vstajajo spomini. Župnik sedi v študijski sobi ob kamini. In jaz sem tudi tu, oblečena v kapulet, ker je res mraz. Rada bi bila služkinja pri gospej Milletovi. In vprašal me je, če Gospa nima boljše službe zame...

Z vzdihom je prišlo preko Bernardkinih ustnic:

"Oh ne, monseur le Curé, ni gotovo, če me bo Gospa vzela za svojo služkinjo..."

Končno je dekanu le uspelo, da je pričel govoriti v lažjem, svobodnem tonu, za katerega se je od začetka boril.

"Če je kaj gotovega, otroček," je dejal, "potem je to. To je najmanj, kar bo Gospa naredila za te..."

V dekličine oči je pljunil žarek porednosti, poroga. Vsi ljudje so zdaj tako prijazni in dobri. Ali govore odkrito, ali govoričijo samo iz sočutja.

"Ne, prav nič nisem gotova, prav nič,

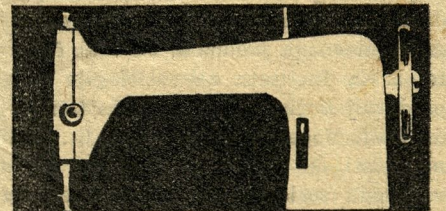
ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
ArgentinaFRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 571282

člane in sploh vse slovenske izobražence, da se čimprej prijavijo ali v Dušno-pastirski pisarni ali pa na tel. št. 76-9160.

EIBAR

najfinejši, najmodernejši in najcenejši šivalni stroj za Vaš dom. Mesečna odplačila.

Posvetujte se pri direktnem zastopniku tovarne

EIBAR

KROJAŠKI SALON NOVAK

Cerrito 2245 (višina San Martín 2200, kol. št. 2 in 223)

LOMAS DEL MIRADOR